

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Anne Helga Gaustad
00002

Arkiv: PLN 00002 PLN-

Arkivsaksnr.: 19/3110

Behandles i:
FORMANNSKAPET
KOMMUNESTYRET

KOMMUNEDELPLAN FOR HAMAR SENTRUM - FASTSETTELSE AV PLANPROGRAM

INNSTILLING:

Hamar kommunestyre fastsetter planprogram for utarbeidelse av kommunedelplan for Hamar sentrum.

Vedtaket har hjemmel i plan og bygningslovens § 11-13.

Utvalg for næring og kultur gis i oppgave å utarbeide forslag til ny sentrumsplan, basert på fastsatt planprogram. Mobilitet behandles overordnet.

Utvalg for miljø og oppvekst gis i oppgave å utarbeide klimavennlig mobilitetsstrategi.

Hamar kommunestyre vedtar at man skal følge plan for politisk styring slik det fremkommer i saken.

VEDLEGG:

Planprogram sentrumsplan 2021-2032

Merknader til oppstartsvarsel og offentlig ettersyn av planprogrammet, med sammendrag og kommentarer

Kunnskapsgrunnlag til sentrumsplan, datert 12.09.18

Informasjon om arbeidet med planprogrammet samt materiale fra fire temamøter og rapporter fra tilhørende publikumsundersøkelser kan ses på kommunens nettside:

<https://www.hamar.kommune.no/category21428.html>

FAKTA:

Planprosessen

Med bakgrunn i planstrategi for Hamar 2016 – 2019 tildelte Hamar formannskap den 31.01.18 oppgaven med å utarbeide ny sentrumsplan til komite for plan, miljø og næring. Komiteen behandlet kunnskapsgrunnlag for planarbeidet i møte den 12.09.18 og valgte fire hovedtema for planleggingen:

1. Hvilke kvaliteter vil vi ha i sentrumskjernen?
2. Hvordan skal vi bo i sentrum og hvordan skal vi få bygd flere boliger?

3. Hva skal kjennetegne byområdene i randsonen til sentrum, og hvordan skaper vi et tydelig skille mellom kjerne og områdene rundt men allikevel gode sammenhenger i bystrukturen?
4. Hvordan kan vi få til at flest mulig ferdes miljøvennlig i, til og fra sentrum?

Komiteen la vekt på tidlig og åpen medvirkning i planleggingsforberedelsene. Det ble våren 2019 avholdt fire åpne fagmøter på de valgte hovedtema. I tillegg ble det gjennomført fire åpne nettbaserte undersøkelser om folks opplevelser av sentrum.

Komiteens forslag til planprogram med underliggende dokumentasjon ble deretter oversendt formannskapet og lagt ut på høring og offentlig ettersyn fra den 4.9.19 til den 26.10.19. (Formannskapssak 105/19)

Det har kommet inn 16 uttalelser. Se vedlegg. Innspillene tas med til nærmere vurdering i den videre planprosessen. Høringen har ført til justeringer i planprogrammet på enkelte mindre punkter (se under), men ingen endringer er av en slik karakter at nytt offentlig ettersyn er aktuelt. Framdrift og medvirkning er spesifisert i planprogrammet etter forespørsel fra formannskapet 20.11.19. (Sak 153/19)

3.1 Kvaliteter i sentrum: Fylkeskommunen har ved høring av planprogrammet pekt på det betydelige konfliktpotensialet som ligger i ønsket om å fortette og utvikle sentrum samtidig som byens identitet og historiske kvaliteter skal bevares. Konkret vil det handle om kvartalsstrukturen, som er av nasjonal verneinteresse, om byggehøyder, hjørneutforming og formingsdetaljer. Bomiljøkvaliteter som tilgang til grøntområder, lys -og solforhold, luftkvalitet, støyforhold og gode utearealer er vesentlige for sentrums attraktivitet som boområde. Planprosessen skal veie de ulike interesser og behov opp mot hverandre. Forhold rundt støy skal vektlegges og vurderes. Støy i boliger, støysoner og unntakssoner i bybebyggelsen og sentrum skal vurderes og evt. krav om tiltak fastsettes.

3.4 Mobilitet, gatebruk og byrom: Kommunedirektøren har etter høringen av planprogrammet besluttet at arbeid med mobilitetsstrategi for Hamar gjennomføres som et integrert utredningstema i sentrumsplanprosessen, ikke som parallell planprosess.

3.7 Kulturminner og kulturmiljøer: Etter offentlig ettersyn av planprogrammet har kommunedirektøren besluttet at en fullstendig plan for kulturminner og kulturmiljøer for hele kommunen ikke blir igangsatt i 2019 som parallell utredning, men vil bli løftet inn i neste kommunale planstrategi. Kulturminner og kulturmiljøer innenfor varslingsområdet skal vurderes på ny med sikte på at sentrumsplanen skal erstatte kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer innenfor sitt planområde.

Hovedtrekkene i planprogrammet

Planprogrammet viser kartutsnitt med et varslingsområde og et fokusområde for planleggingen. Det er flere grunner til at varslingsområdet skal være større enn det egentlige sentrumsområdet:

- Dersom jernbaneprosessen konkluderes med et omforent vedtak om stasjon i øst vil det bli nødvendig å avklare om det skal åpnes for en type sentrumsbebyggelse nær det nye knutepunktet og å se på forbindelser fra stasjonsområdet til eksisterende sentrumsområde.
- Det skal vurderes hvilke tiltak i sentrum sine nærområder som kan styrke sentrum, f. eks. fortetting og boligbygging.
- «5- og 10-minuttersbyen» skal vurderes som grunnlag for fortetting og sentrumsutvikling.

Ny sentrumsplan vil trekke sentrum ut over eksisterende grenser fra kommunedelplan 1995, som igjen baserer seg på den opprinnelige byplanen for Hamar fra 1848.

- Sentrumsekspanasjon fra Østre torg til CC Hamar.
- Integrering mellom høyskolecampus og sentrum skal vurderes.
- Sykehusområdets forhold til sentrum skal utredes.
- Bymessig fortetting rundt kollektivknutepunkt.
- Sentrumsekspanasjon er i tråd med kommuneplanens arealdel, vedtatt 2018.

Klimavennlig mobilitetsstrategi for Hamar skal utarbeides som del av sentrumsplanprosessen. Mobilitet er en vesentlig premis for byutviklingen og sentralt virkemiddel for å oppnå bærekraftmålene i kommunedelplan for miljø og klima vedtatt i 2019.

Programmeringen av byen og sammenhengen i bystrukturen henger tett sammen med strukturer for mobilitet, bolig og arbeid.

Hamar vil bli planlagt for vekst, særlig i form av fortetting. Vekstprosessene i en by er smertefulle fordi gammelt av og til må vike for nytt. Planprosessen må gjennomgå verneverdiene og definere de viktigste verneverdige bygningene og områdekarakterene på nytt, slik at en får tydeliggjort et omforent mulighetsrom for fortetting og videre utvikling. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer fra 2011 vil gjennom planprosessen bli revidert for sentrumsplanens planområde og integrert i ny sentrumsplan.

Gjennomføring av planarbeid

Hamar kommune vil med dette i 2020 gjennomføre et omfattende planarbeid tuftet på planprogrammet. Det vises til sak om bevilgning av midler til planarbeid, som ble vedtatt i formannskapet 20.11.19 (Sak 158/19). I bevilgningssaken beskrives det hvilke planleggingsoppgaver som følger av planprogrammet, og ressursbehovet til planleggingen beskrives.

De viktigste periodene i utarbeidelse av ny arealplan for sentrum er:

Milepæler	Når
Utarbeidelse av forslag til planprogram:	2018 – juni 2019

Varsel om oppstart og høring av planprogram	September-oktober 2019.
Igangsetting konsulentoppdrag	Oktober 2019- januar 2020
Politisk fastsettelse av planprogrammet i kommunestyret	Desember 2019
Utarbeidelse av faggrunnlag/konsulentoppdrag for sentrumsplanen	November 2019 – juni 2020
Skisseforslag sentrumsplan (plankart, bestemmelser og retningslinjer)	August – september 2020
Utarbeidelse av plandokumenter (plankart, bestemmelser og retningslinjer)	September – november 2020
Utkast klart til politisk og administrativ forankring	November/desember 2020
Planforslag legges ut til offentlig ettersyn	Januar/februar 2021
Bearbeiding etter offentlig ettersyn	Mars – mai 2021
Planvedtak forventes	Sommer 2021

Medvirkning i planarbeidet

Kommunen vil bruke innspill og synspunkter som ble samlet inn i den forberedende fasen, men ønsker også i den videre prosessen å invitere til engasjement og medvirkning i arbeidet med sentrumsplan. Nå vil medvirkningen bli mer spisset med fokus på politikere og spesielt viktige interessegrupper. Både næringsaktører og grunneiere i sentrum og befolkningen / brukerne av sentrum skal trekkes inn i prosessen. Flere av disse er representert inn i en samarbeidsgruppe. Andre aktuelle organisasjoner, råd og utvalg vil bli invitert inn.

Plan for politisk styring

Forslag til mandat for politiske utvalg som involveres i sentrumsplanen:

Utvalg for næring og kultur gis i oppgave å utarbeide forslag til ny sentrumsplan, basert på fastsatt planprogram. Mobilitet behandles overordnet.

Utvalg for miljø og oppvekst gis i oppgave å utarbeide klimavennlig mobilitetsstrategi.

Det er ønskelig å se på mulighet for felles utvalgsmøter innimellom, slik at felles problemstillinger drøftes. Mobilitet har stor innvirkning på byliv og gatebruk.

Det rigges en møteserie vinter og våren 2020 der kommunestyret, formannskap og politiske utvalg involveres i tillegg til samarbeidsgruppa (se under). I tillegg skal det kjøres prosess mot andre myndigheter og interessenter i de spesifikke fagutredningene. Omfang og antall møter i politiske utvalg må planlegges i utvalgene når disse kommer i gang med arbeidet.

Hva	Når	Hvem
<u>Temamøte sentrumsplan nr. 1</u> «Hamars DNA» Formål felles forankring av verdier, politiske forventninger, innspill konkrete problemstillinger mob.strategi og stedsanalyse. Presentasjon av Bylivsregistreringer 2019	15.01 12.30-15.30	Kommunestyre og samarbeidsgruppe
<u>Møte i politisk utvalg</u>	Februar	Utvalg for kultur og næring, utvalg for miljø og oppvekst
<u>Temamøte sentrumsplan nr. 2</u> «Hamar på veg inn i fremtiden» Formål: få tilbakemelding på forslag til analyser, vurderinger, dilemmaer, prinsipper for framtidig utvikling gjort i stedsanalyse og mobilitets strategi. Innspill og drøfte dilemmaer knyttet til handelsanalyse.	11.03 kl 09 3-4 timer (Formannskapets befarings- og arbeidsmøte kl 09)	Kommunestyre og samarbeidsgruppe
<u>Møte i politisk utvalg</u>	April	Utvalg for kultur og næring, utvalg for miljø og oppvekst
<u>Temamøte sentrumsplan nr. 3</u> «Innspill på faggrunnlag til sentrumsplanen» Formål: Informasjon rundt nesten ferdig stedsanalyse og mobilitets strategi, handelsanalyse	07.05. kl 12.30-14.30 Åpent informasjonsmøte på kveld?	Politiske utvalg, samarbeidsgruppe.

<u>Temamøte kulturminner og verne vurderinger</u> Med befarings	14.05 kl 09-12 Byvandring for alle på kveld med samme tematikk.	Utvalg for kultur og næring, samarbeidsgruppe
<u>Orientering kulturminner og volumstudier, status i prosjektet</u>	27.05. kl 16 (ordinært KS-møte)	Kommunestyret og samarbeidsgruppe
<u>Møte i politisk utvalg</u>	Juni	Utvalg for kultur og næring, utvalg for miljø og oppvekst
<u>Innspill til første skisseutkast plankart, temavise prioriteringer</u> Synliggjøre evt. dilemmaer og diskutere disse.	09.09 kl 09 (formannskapetets arbeidsmøte)	Kommunestyre og samarbeidsgruppe
Avklaringsmøter og orienteringsmøter	Høsten 2020	Samarbeidsgruppe, styringsgruppe, politiske utvalg og formannskap, andre myndigheter mm.
Åpent møte ved utleggelse til offentlig ettersyn	Februar 2021	Alle
Avklaringsmøter	Vinter/vår 2021	Politiske utvalg og formannskap ved behov.

VURDERING:

Planprogrammet vurderes å svare opp gitte føringer i overordnede vedtak i tillegg til de formelle krav til planprogram etter plan og bygningsloven.

Med korrigerende for enkelte innspill i høringen av planprogrammet mener kommunedirektøren at planprogrammet gir en god beskrivelse av de viktigste planleggingsutfordringene i Hamar sentrum. På grunn av den uavklarte situasjonen for jernbanen, må nødvendigvis planarbeidet bli noe mer omfattende enn normalt. Utviklingen i jernbaneprosessen vil vise om det blir aktuelt med ny stasjon i øst og derav endrede føringer for utvikling i strandsonen og nærområdene til dagens stasjon. Planprogrammet tar høyde for disse problemstillingene.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Planprogrammet setter barn og unge sine behov i byutviklingen sentralt. En viktig målsetting er å legge bedre til rette for at barnefamilier kan bo sentralt i Hamar. Planen skal definere hvilke bokvaliteter som da er vesentlige å legge vekt på.

KONSEKVENSER FOR KLIMA OG MILJØ:

Kommunedelplan 2019 – 2030 for klima og miljø, som ble vedtatt 25.09.19, setter ambisiøse miljømål, bl.a. med reduksjon av klimagassutslipp på 40% innen 2030. Kommunedelplan for sentrum skal bidra til at vi når målene om å redusere transportbehovet og legge grunnlag for miljøvennlige transportformer, forbedre bokvaliteten og avfallshåndteringen og planlegge for klimatilpasning og bedre blågrønne strukturer. I tråd med dette foreslår planprogrammet at byen fortettes og boligbyggingen økes i den sentrale sonen innenfor 10-minutters gangavstand til sentrale punkter i byen, Stortorget, CC Hamar og jernbanestasjonen, og at det i planprosessen utarbeides en mobilitetsstrategi.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER:

Fram til valget i høst hadde komite for plan, miljø og næring ansvaret for arbeidet med ny sentrumsplan. Nytt utvalg tar over det politiske arbeidet med den videre planprosessen, basert på fastsatt planprogram. Behovet for ressurser til utredningsarbeid ble lagt fram og vedtatt i formannskapsmøte 20.11.19. (Sak 158/19)

Christl Kvam
kommunedirektør